

בשביל מה ומי בונים את השדות בנגב?

הם ילכו בשדות

יש שם מה מקימים, בעצם, את שדות התעופה בנגב? מי עושה שם טובה למי? מי משרת את מי?

האם האמריקאים עושים מאמץ כמבור כדי לחקור את השדות עבור צה"ל, תוך השקעת משאבים כבדים שיש משום-המיוסם האמריקאי או שישאל הפכמה להקמת שדות אשר יוכלו לשרת, בעת הדרושה, צרכים אמריקאים?

אז ויורה של מיסטרין אופפת את כל המהלכים הקשורים בהקמת השדות האלה, למן הרגע הראשון. השבוע קיבלה הכנסת, בקריאה הסופית, חוק המשחרר את המוני העובדים הזרים, שיובאו עלידי האמריקאים לארץ, מתשר לום מכס עבור כל הסחורות המובאות עבורן.

לכאורה, זהו עניין מיטני. ישראל לא תגבה את המכס על הוויסקי, המכוניות והמקרים של אנשים אלה.

אבל במחשבה שניה, זה מוזר. כל ברידת יבין, כי פתיחת שערי הארץ לפני זרם של סחורות, המיועדות כביכול לעובדים, יגרם להקמת שוק שחור ענקי. עובדי קוריא, שיהיה זקוק לחסדיה של נערה מקומית, לא ישלם לה בלירות ישראליות עלובות, אלא בבקבוקי-ויסקי פטורים ממכס. ברגע שיבינו את חומרת המיסי הישראלי, יסחרו העובדים הזרים בכל הסחורות האפשריות, הפטרות ממס, ישראל תהיה כאיטליה וכגרמניה למחרת מילחמת-העולם השנייה, כאשר ניתן היה להשיג את חסדיה של כימעט כל אשה תמורת זוג גרביניילון או קופסת-סיגריות. את כל זה אפשר היה למנוע בנקל, ישראל יכלה לגבות על כל הסחורות האלה מכס רגיל, ולהחזיר לארצות-הברית את הכסף. האמריקאים היו מגדילים את המשכורות, העובדים היו משלמים את המכס כדורש, והשוק השחור היה נמנע.

מדוע לא נהגו כך? מפני ושהיה צורך לקיים חוזה אמריקאיי-ישראלי, לו שנחתם בחיפזון, בלי מחשבה יתרה.

החוזה קבע שהעובדים האמריקאים והזרים יהיו פטורים מתשלום מכס ומסי ההכנסה. הוא דומה לחוזה שחתמה ארצות-הברית עם מדינות אחרות, בעלות ריבונות מפקחת, באסיה ובאפריקה.

מדוע חתמה ישראל בחיפזון כה רב על חוזה כזה?

הסיפור המקובל הוא שערב התימת חוזה-השלום עם מצרים, הציגו מנהיגי ישראל לאמריקאים תנאי בלי-עבור: שארצות-הברית תסייע בהקמתם של שדות תעופה חדשים בנגב, אשר יבואו במקום השדות שיפנו בסיני. ישראל עמדה על כך שארצות-הברית לא רק תממן את כל העבודה הכבירה, אלא גם תבצע אותה בעצמה, החל בתיכנון וכלה בעבודת-הכפיים.

גם זה מוזר, במחשבה שנייה.

ישראל לוקה בשטחים רבים. אין היא מצטיינת בבניית בתים, למשל, לא מבחינת המהירות ולא מבחינת הטיב. אך ישראל הצטיינה תמיד בבניית שדות-תעופה. יש ראלים הקימו את השדות הבריטיים במל-חמת-העולם השנייה, וישראל בנתה שדות תעופה בתריסר ארצות, מתורכיה ועד אנטבה.

מדוע אין ישראל מסוגלת לבצע דווקא את העבודה החיונית הזאת, על אדמתה שלה, ולמען צרכיה החיוניים?

היה מילמול על אינפלציה, על מחסור בידים עובדות, ועוד. הספקנים דיברו על

השלומיאליות של ממשלת-הליכוד, שלא ערכה סקר ולא בדקה את האפשרויות. לפני שחתמה על החוזה הנמהר עם האמריקאים.

אך אולי לא היתה כאן שום שלומיאליות? אולי לא נדרשה ממשלת-ישראל לבדוק ולחקור, מפני שלא היתה מעולם שום כוונה להניח לישראל לבנות שדות אלה? אולי לא היתה זאת ממשלת ישראל, שביקשה מארצות-הברית את העזרה — אלא ממשלת ארצות-הברית, שכפתה עזרה זו על ישראל?

יש כמה תמיהות, המובילות לכיוון זה. למשל: מי קבע ככלל שיש צורך בשדות-תעופה מסוימים אלה? יש לפחות אלוף אחד, הנהנה מיוקרה אישית רבה בחוגי הצמרת הביטחונית של

זאת ממשלת ארצות-הברית שהי ציעה לחקים את השדות האדירים בנגב, וישראל עטה על המציאה מפני שהוצעה כמתנת-חינם?

תמיהה שניה: המהירות, שיטת הביצוע. השבוע קיבלה הכנסת את הוועדה-העבה לסילוק הבדואים, לרגל הקמתם של שדות התעופה. לצורך זה שובשו כל תהליכי החוק והמישפט, בצורה המבישה ביותר, תוך הפעלה ברוטאלית של שיטות שאינן אפשריות כלל במדינה דמוקרטית אמיתית, בעלת חוקה.

וגם כאן נשאלת השאלה: מדוע, בעצם? מדוע לא היה זמן לארגן את הדברים אחרת, בצורה שבה היו דברות אפשרה, תוך שמירה על נתי הדין והחוק ומישפט?

אם יש לבנות כמה שדות-תעופה, מדוע היו צריכים להתחיל, בחיפזון כזה, דווקא בבניית השדה העומד לקום על שטח-המח' ייה של 60 אלף בדואים? מדוע אי-אפשר היה להתחיל במקום אחר?

כשהתבוננתי בפנים ההתומות של השי-רים, שפעלו כאילו כפאם שה, שנאלצו להצדיק תועבה שאינה ניתנת להצדקה, עלה בליבי החשד: שמא אין להם ברירה? אולי הם כפותרים עלידי התחייבות המא-לצת אותם לנהוג כמו קלגסים? בקיצור: אולי השיקולים הישי-ראליים אינם העיקריים, או אף הי-בידעיים, במערכת השיקולים ה-קובעת את תהליכי ההקמה של שדות-תעופה אלה?

ארצות-הברית מקימה עתה כוזה חירום גדול. הוא נועד, להלכה, לשמש ככוח-מחץ מהיר, להתערבות בכל מקום על פני כדור-הארץ, שבו עלול להיווצר איום על אינטרס אמריקאי חיוני. אך אין זה סוד כי למעשה אין הכוח מוקם למען כל כדור-הארץ. זהו כוח-ישימה הנבנה מראש לה-משימה עיקרית אחת בלבד: התי-ערכת מהירה במרחב שלנו, והג-נה על אפספת-הנפת החיונית לי-ארצות-הברית ולבעלות-הברית. אם תפרוץ בסעודיה מהפכה בעלת אופי

אנטי-מערבי מובהק, ייוצר איום מידי על עצם קיומו של העולם התעשייתי המערבי. אותו איום ייוצר אם יפלוש כוח, רדיי-קליי, אנטי-מערבי, לסעודיה ולנסיכויות המפרץ. קיימים איומים פוטנציאליים רבים, מבפנים ומבחוץ: איראני, עירא-קי, פלסטיני, סובייטי.

אם לא תיוותר ברירה, תאחו ארצות-הברית באמצעים צבאיים. אין ספק שלצבי-אות ישראל ומצריים נועד תפקיד בתוכי-גיות האמריקאיים לשעת-חירום. הם יהיו-מן הסתם, את הילה-החלוצי. אך הכוח העי-קרי יהיה אמריקאי. יהיה עליו להגיע לקירבת מקום במהירות, ולהיערך ביעי-לות. לשם כך יהיה זקוק לבסיסי-אווירי-בטוחים, הסמוכים לזירת המערכת. אילו הייתי מתכנן צבאי אמרי-קאי, הייתי משתוקק מאד שיהיו-לו בקורבת פעודיה כמה שדות-תעופה גדולים, המסוגלים לקלוט מטוסיות-טובה ענקיים, ושמיהם נר-תן לפעול בשמי סעודיה. זה שווה-לו שני מיניארדם דוגר — וגם 20 מיליארד.

השאלה היא: מדוע דווקא ביש-ראל? הרי בסיני כבר מצויים שדות-התעופה הענקיים, שנבנו בעזרת האמרי-קאים אחרי מלחמת ששת-הימים! מדוע אין הם יכולים לשרת מטרה זו, כאשר-אנוור אל-סאדאת הוא בעל-ברית נאמן-לאמריקה? אילו הייתי מתכנן אמריקאי, הייתי מפקפק בכך, לא הייתי רוצה-שהשדות בסיני המצרית יהיו הי-בסיסים היחידים שלי למטרה זו.

מדוע? קודם כל, מפני שהמישטר המצרי אינו בטוח כל-כך, מה יהיה גורלו של אל-סאדאת אם יתפוצץ השלום המצרי-ישראלי, בגלל סירובה של ישראל להקים מדינה פלסטינית? שמא תהיה במצריים מהפכה דמויית-חומייני?

חוץ מזה, מי יתחזק את השדות בסיני, אחרי שישתלדקו הישראליים? האם מוכנים האמריקאים לסמוך על חידה-אווירי המצרי, כפי שהם סומכים על הוידה-אוויר הישראלי?

יתכן שהאמריקאים היו שמחים לחכור את השדות בסיני, אך שום מישטר מצרי אינו יכול להרשות לעצמו להחכירם. בתור-דעה המצרית, המילים, "בסיסים מוחכי-רים" הן מילים נדרפות לכניעה, להשי-פלה לאומית. כי שלטון-הכיבוש הבריטי בתעלת-סואץ היה מבוסס, בשעתו, על בסיסים מוחכרים.

אילו הייתי מתכנן אמריקאי, הייתי רואה צורך חיוני בהקמת שדות אלטרנטיביים בישראל. הייתי סומך על יציבות המישטר בישראל, ועל הכושר הטכני של הישרא-לים לתחזק אותם כראוי.

כל זה בתנאי: שאני אבנה את השדות בעצמי, שאהיה שותף לתיכנון ואחראי-בילעדי על הביצוע, שאפקח על החומרים, על העבודה, על הכל, ושישראל תעמיד לרשותי את השטחים במועד הקבוע, בלי-חוכמות, בלי בדואים, בלי מיסים מקומיים ושטרות כאלה.

כמה זה שווה לי? הרבה, הרבה.

מין הבחינה הישראנית, זה נראה בוודאי, לממשלה, כעסק טוב. מיששו בונה שדות-תעופה, בשטה יש-ראל, השדות יעמדו לרשות ישראל, לצרי-כים ישראלים. המימון יהיה כולו אמרי-קאי.

אם ירצו האמריקאים להשתמש אי-פעם בשדות אלה לפעולה בסעודיה? מה טוב, לפי התפיסה השלטת בישראל, פעולה (המשך בעמוד 44)